

SZENTESI és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

<p>Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel. Előfizetési ár negyedévre 1 frt 25 kr., félévre 2 frt 50 kr.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: I. tized 265. szám, özv. Fried József né urnó házában, hová a kéziratok címzendők.</p>	<p>Hirdetések és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyék szerint számít.</p>
---	--	--

Nyilt sisakkal.

A helyi sajtó egyik organumában divatba jött a dicsekedés!

A szerkesztő év kezdetén nem azért veszi kezébe a tollat, hogy munkaprogramot adjon, mely komolyan, minden melléktekintetek figyelmen kívül hagyásával sorolja fel azon teendőket, mik a közel jövőben, itt, e szűkebb hazában megvalósításra várnak s amelyek létesítése mellett küzdeni — egy hírlapíró még oly kényes becsúgyát is kielégíthetné, hanem — hogy a másik lap szerkesztőségét alaptalan vádakkal, — bár megnevezetlenül — tehát annál ildomtalanabban, megvesztegethetőséggel vádolja, mint-ha pénzért adta volna bérbe a tollát és e mellett felmagasztalja önmagát az egekig, mint aki nem ollóz, mint akinek tolla van mindenütt, aki minden harcnak a kifejezője, a szelleme. A háta mögött nincsen klikk, mely az intrika ezer-féle szálait eresztí szerte szelgylyel, nincs aki hatalmi befolyással igyekezzék a hivatalból diktált irányzatnak propagandát, barátokat, táborot szerezni.

Ő vála, ezt nyiltan hirdeti, **egy szál ember van, egy szál tollal; de ezt az embert a meggyőződés tisztasága és a szilárd akarat akadályt nem ismerő ereje vezet.**

És mindezt elmondja önmagáról az az **egy szál ember**, leírja a saját lapjában az az **egy szál toll**, mely hosszú

cikkben tovább hirdetvén az áldatlan helyi harcokat — az átkos törekvésre azt mondja végül — hogy ez az ő programja, melynek megvalósításáért **lelke egész erejével küzd.**

Meglepő program, eredeti és szokatlan, a maga erkölcstelen motívumaiban.

Hogy egy szerkesztő, akinek lapjában éven át — könnyen kimutathatóan — csaknem több az ollózás, mint az eredeti közlemény — előálljon és a programjában azt merje mondani mindjárt a bevezető részben, hogy **égsz éven át alig fordul meg lapja hasábjain egy-két idegen sor** — ez méltán fölkeltheti a gyanút a program többi részének szavaihatósága ellen is, s ha hozzá még **egy szál embernek egy szál tolla ugyan-ezen egy szál ember egy szál tollának olyan fényes erkölcsi bizonyítványt állít ki**, mint ahogy ez a „Szentesi Lap“ f. évi első számának vezércikkében történik: akkor az a gyanú bizonyosságra válik és a program erkölcsi értékével minden elfogulatlanul ítélkező nyomban tisztában lehet.

Hogy jelenik-e meg a nevezett lap hasábjain éven át és mennyi ollózás — ehez semmi közünk. Nem tisztünk statisztikát írni az ide vonatkozó adatokról, nem tartozik ránk: egyik vagy másik laptság milyen módon tölti meg a hasábjait.

S ha a „Szentesi Lap“ egy szál em-

bere, az ő egy szál tollával pusztán programot ír a nevezett számban — emelje bár az egekig a maga **erkölcsi tisztaságát**, állítaná bár oda kedves uri személyét azon magas piedestálra, melyen e város történetében egy Boross Sámuel áll — az öndicséret e felháborító, émeletítő megnyilatkozásához sem volna semmi szavunk, egyetlen megjegyzésünk sem. De annak az **egy szál embernek egy szál tolla**, egy **fértőben nagyra növekedett toll** és **elbizakodottság** vakmerőségével, akár-milyen leplezetten is — ellenünk fordul a programjában. Nem elégszik meg a maga feldicséresével, nem azzal, hogy fényes erkölcsi bizonyítványokat gyártson magának; **neki több kell emél:** kell, hogy alacsony gyanúval támadjon ellenünk — **mintha lapunk irányja, szelleme fölött pénzért rendelkeznenék** és így önmagunk iránt való elmulasztathatlan kötelesség, hogy az **egy szál emberrel**, az **ő egy szál tollával** foglalkozunk — **azzal az egy szál tollal**, mely hasonlatosan a **gyógy mérgefogdóhoz** — **csak vádakkal, általánosságban tartott gyanúsítással sokkal hozakodván mindig elő, anélkül hogy bizonyítani tudna**, lélekölő tájékkal föcskendez be mindent, amihez ér, ha mérgét el nem vesszük, ha le nem számolunk vele.

Nem kerestük e téren sem a harcot, nem provokáltuk **azt az egy szál embert** a mi programunkban, mely szigorú tárgyilagossággal sorolta fel az év azon

TÁRSASÁG.

A gazdasági egyesületekről.

(Folytatás és vége.)

Felesleges lenne itt megemlítenem, hogy mily uton kívánják az egyesületek a kitűzött célt elérni, mert hisz ez olyan dolog, melyben mindenki részt vesz, ki az együletnek tagja, élvezheti annak előnyeit mindenki, ki az egyület iránt bizalommal viseltetve abba belép — mi az ok — s hol keressük azt, hogy a gazdaközönség oly hidegen fogadja az egyesületet, minek tulajdonítsuk azt, hogy ha még belép is, annak nem hasznos munkás tagja óhajt lenni, hanem azt hiszi, hogy tagsági díjának kifizetésével eleget tett minden kötelezettségének, honnan van az, hogy az a részvéltenség, mely oly könnyen és sokszor halált okozó baja szokott lenni az ily egyesületeknek, azt hiszem eltalálom — abból keletkezik — hogy még tanult emberek is azt hiszik, hogy a gazdálkodás nem tu domány, ahhoz nem kell semmit sem tudni, úgy megy az mint tegnap — mint azelőtt — s mint holnap menni fog, nincs abban semmi különbség, tudja azt a legutolsó béres is mit hogyan kell tenni, minden gondolkodj én arra, hogy mi van jobban, mi hoz több jövedelmet, az adómat megfizetem, a földem terem, némelyik még azt is hozzá teszi, amíg az enyém addig terem, aztán jöjjön az özön-

viz; néha-néha ugyan özönvíz előtt megszólal a dob is, nohát sebjak, kissé elszámította magát, de azért még sem hiszi, hogy a gazdaság is tudomány, ahhoz is kell tanulni, ha mástol nem, hát künn a gyakorlatban, sokat, sokat kell tanulni — ha azt akarjuk — hogy előre haladjunk — sokat kell látnunk, figyelniünk, ha azt akarjuk, hogy munkánk sikerüljön s mindehhez mit nyujt az egyesület, nyujt olyan alakban melyben mindenki azonnal használhatja, olyan tanokat, melyekből haszon nyílik, nyujt olyan anyagot, melyeket felhasználva, saját magának emel emlékoszlopot, azáltal, hogy gazdaságát rendben tartva, folyton javítva, utódai által áldva emlegetteik, de hát mindehhez bizalom kell, bizalom az egyesülethez, bizalom önmagunkhoz, a bizalmat az egyesület kifogja magának vivni, csak önmagunkat kell meggyőzni, csak önmagunknak kell parancsolni tudni, hogy azt, amit ott látunk, hallunk, tanulunk, alkalmazni fogjuk, alkalmazni úgy, ahogy azt kell s hisszük, hogy fáradozásuk meg is termi gyümölcsseit.

Ad még az egyesület oly előnyöket is, melyek pénzbeliek; a biztosításnál tűz és jégkárok ellen kedvezményeket eszközöl ki, a gépvásárlásnál szintén olcsóbb árakat számítat tagjai részére s midőn ezen előnyöket felsoroltam, reátérek az eredményekre, mik kísérői szoktak lenni az egyesület helyes és célszerű munkálkodásának. Rövid pár szóban ki lehet ezt fejteni: nem egyéb mint

a közjólét emelkedése, ez mindenkinek úgy is külön-külön törekvése, s hogy ez be szokott következni, bebizonyítható. a szomszéd Békésvármegyének, ott ismerik már az előnyöket, ott iparkodik mindenki annak tagja lenni, s miért? no természetesen nem a tisztességért, hogy az egyesület tagja lehet, de azért mivel az oly anyagi haszonnal járó dolog, melyért áldozni érdemes.

Megemlítem még azon furcsa körülményt — mely épen megyénkben oly kiváló szinten tűnik fel, s igazán alig híhető dolognak látszik az idegen előtt — s ez az hogy Csongrádvármegyének 9 tizedrésze gazdasággal foglalkozik — s míg a többi 1 tized lakosság több egylettel bír — addig az melyet a fontos s a vagyonosságot képviselő osztály a földbirtokosság venné társul — nem halad előre — nem óvja érdekeit mint az a kis rész, pedig ég úgy érdekében állna — s marad — maradozik el — pedig mit is mond a költő: „munkálni kell mert tétlen a ki áll, vagy elmarad — vagy eltiportatik“ nos én nem látom ily komor szíubem a jövőt, bizom gazdaközönségünkben — bizom annak helyes egészséges felfogásában — hogy eltiportatni sosem fogja magát hagyni — hanem helyesen munkálkodva egy szebb s jobb kor felébe megyünk — megvetve alapját egy oly dolognak — mely biztosítja őt a gyors s nemvárt károsodás ellen.

Ezeket voltam bátor elmondani — s midőn hiányos dolgozatomért — a tisztelt

teendőit, melyeknek lehető kivétel mellett minden erőnköt telhetően küzdeni akarunk és elkerültük amaz áldatlan közéleti tusának jóformán még fölemlítését is, amely ürügyet szolgáltatna az egy szál emberrel, mint e tudák gonosz szellemével való foglalkozásra.

De ha nem kerestük is — nem kevésbé bátran, nyílt sisakkal állunk eleje. Nézzünk szemébe már egyszer e nagyhangú dicséreteknek; lássuk: mit és mennyit ér ez a fennen feldicsért tisztasága a meggyőződésnek, ez az önzetlenség, mellyel az egy szál ember egy szál tolla, igazi pávatoll gyanánt hivalkodik? Lássuk: vajon valóban az önzetlenség-e cselekedeteinek rugója s az igazság zászlója az, melyet lobogtat?

Az igazság zászlója!

Mennyi gúny, milyen sárba tiprása e szent szónak nyilvánul abban, mikor azt *Sima Ferenc* veszi az ajkára, hogy ugyanakkor, egy lélegzetvételeire azzal a hazugsággal igyekezze állását megerősíteni, mintha a mi lapunk fölött *akár pénzért, akár pajtáskodás révén* bárki is rendelkezne.

Határozottan, egyszer és mindenkorra kijelentjük, hogy lapunk *senkitől, sem kormánytól sem vármegyétől, sem egyén sem testületől semminemű anyagi támogatásban nem részesül, semmiféle irányban kötelezve nincsen, de magunkat senki által soha befolyásoltnak nem is engedjük.*

És ez természetes is.

Szerkesztőségünk — ha valamelyik — joggal elmondhatja magáról, hogy *anyagilag teljesen független mindenkitől, a szerkesztők társadalmi állásánál fogva is, már pedig csak a független társadalmi állás adhatja meg a szellemi függetlenséget s egy szerkesztőség, amelynek fejét ezer érdekszála az anyagiságnak fűzi mindenféle — beszélhet mázsás bombasztokkal a maga függetlensége mellett — valójában azonban független sohasem lesz, mert az anyagiság azon érdekszálainak mindenike kötelezettséget ró rá.*

hallgatóság bocsánatát kérném, szíves köszönetet mondom azért, hogy kegyesek voltak engem meghagyni.

Határtalan leend azonban örömem — ha az általam elmondottak feletti gondolatokat nyilvánítani sziveskednének — felhozva mindazt, mit én el nem mondtam — helyre igazítva — a hol hibáztam, megdönteni azt, a mit alaptalanul állítottam!

Tessék hozzá szólnani!

Gyárfás Dezső.

A tekintetes úr.

Kapff-Essenther elbeszélése.

(Folytatás.)

6.

— Szegény fiú! mondá: még is csak meg kellett volna neki bocsánatnia, Mic! Hiszen csak egy gyöngé pillanat volt az egész.

— Nem tehettem, tekintetes uram; az ilyesmi nem tehet az ember erőszakot a szívén, csakugyan nem! — és lesütötte a szemét, ahogy ezt mondá.

— S aztán senkit, éppen senkit sem szeretett többé?

— Nem, senkit. Oh, tulajdonképen röstell el is mondani, a tekintetes úr azt híhette, hogy fenhejázó vagyok — de, olyan katona vagy szuszterlegényfélet nem kedvelhettem többé meg. Tudom, ez nagy ostobaság tőlem, — de hát, én ilyen vagyok.

Kimélnie kell, akitől valami úton-módon anyagi előnyt várhat: dicsérmie, akitől állása függ, szolgál megadással szívében, ha ajka még oly fennen hirdeti is meggyőződése tisztaságát — köteles *zsoldért cselekedni* és a kezében levő *egy szál toll, bérenc-tollá változik*, a szó legszorosabb értelmében.

Mert a zsoldnak *nem egyféle* neme jutalmazza a hirlapíró tollát. Nem pusztán abból állhat az, hogy innen, vagy amonnan egy előre kialakított kerek összeget hűz, szubvenció alakjában, melyek épp úgy *megettollasodították az egy szál embert*, akár a zsiros szegődmények.

Nos, mi sem közvetlen, sem közvetett ilyen zsoldot senkitől nem hűzünk.

De vajon az *egy szál ember az ő egy szál tollával* elmeri-e ezt mondani önmagáról?

Elmeri jutnyára — mert hiszen mester a vakmerőségben. De vegyen csak valaki magának annyi fáradságot, hogy betekintsen Szentes város számadásainak a hirdetések és nyomdai munkákat elszámoló részébe: vegye csak valaki elő az ármentesítő társulati számadások ugyanezen tételét és meggyőződik menten, hogy ama számadásokban az *egy szál ember egy szál tolla is megtalálja a maga számadását*. Megtalálja *tollasodásának* mértékét — magyarázatát is annak, hogy *ézt az egy szál tollat mi hízaltta fel olyan hatalmasra s hogy miért ragaszodik az az egy szál toll olyan szivós makacsággal a maga tiszta eszméihez?*

S ha aztán valaki még tovább kutat, ha visszamegy a multba és következetesen, fokról-fokra haladva előre, feltárulnak előtte mindazon fázisok, mikben az az *egy szál ember az ő egy szál tollával* keresztülment, amíg mai pozíciójába jutott; ha megeleveníül előtte az idő, mikor az *egy szál ember a segéd-tanítóságból kiesett és e körülményt nyomban arra használta fel, hogy magát nemzeti mártírrá avassa, ha látja, mint bukott el a közséjgyűzői vizsgán*

és vált e pillanattól mindazok elkeseredett ellenségévé, akik főle a jegyzőségre való képesítés bizonyítványát — tudásának fogyatékos volta miatt megtagadták; ha megbizonyosodik arról, hogy a maig is közöttünk dúló és e vármegye erejét megbénító harc onnantúl foly szakadatlanul; ha az 1881-iki kormánybiztosság történetét tanulmányozva, rákád arra, mint lépett az az *egy szál ember e kormánybiztosság zsoldjába*, vét-közte le az időre az ő 48-as pártelnöki közpönyét, hogy a helyettes kormánybiztosi szalonkabáttal és ideiglenes ártéri igazgatóság gazdag fizetéssel hímzett selyemköntösével felcserelje s ha hozzá még e kormánybiztosság számadásainak hirdetései és nyomdai számlái közt sem röstell egy kissé kutatni — az, de csakis az ismeri majd meg ezen *egy szál ember meggyőződésének tisztaságát*, az lehet csak tájékozva az iránt; mennyi értékkel bír az *igazság varázsereje* az ő ajkán s hogy az az *egy szál toll* mennyi hasznát látta *alkalmazkodási képességének*.

A szegény pirja ég arcunkon, hogy hirlapról, a sajtó egy organumáról ilyent kell írunk, de szemébe kelle már egyszer vágnunk annak az *egy szál embernek* mindezeket, a ki e vármegyében istenként lép fel, hogy jutalmazzon és büntessen, magasztaljon és itéljen, bosszújával áldozzon kény szerint kit-kit harmad- és negyedigzigen.

Azt mondtuk: jutalmazzon és tudatosan használtuk ezt a kifejezést.

Mert *Sima Ferenc* úgy osztogatja a jutalom mindenféle neimeit, akár egy fejedelem a rendjeleket.

Aki uszályát hordja: hivatalt kap; aki ellene van, de sőt csak sanda szemmel nézett valaha rá, legyen bár kiválóan képesített valamely állás betöltésére: pusztulnia kell, ha *Sima Ferenc* hatalmától függ létele.

S a jutalmazásban épp olyan ezermester, mint amilyen univerzális tehetőségnek mutatná magát a közigazgatásban.

— mindég és mindég ki leszek újve a világba.

Aztán hirtelen felszárítá könnyeit.

— Mert hogy érzékeny, fogékony szíve van, Mic; mondá Iván meghatottan. Az én házbamban azonban kedves gyermekem, senki sem fogja érdemtellenül megbántani. Ne féljen, hogy valaha elfeledjem, amit érettem tőn. Tudom, hogy azt megfizetni nem lehet. Halás maradok örökre és jó barátja leszek. És ha óvakodni fog nőmmel viszálykodásba keveredni házam otthona leend mindenkor, sohasem fogom egészen elhagyni, Mic.

Megragadta a leány kezét és bensőség-teljesen, melegen megszorította.

— Oh, ez nagyon szép volna; dadogta Mici épiruvá, miközben könnyei újból megredtek. De tudom, hogy nincs szerencsem — el sem képzelhetek ily boldogságot — amely nekem részül jutna.

Egy pillanatra úgy érezte, mintha térdre kellene borulnia. De időjén meggondolta, hogy a betegét nem szabad feliztatni. Kezet akart hát csókolni, de Iván pirulva szabadkozott az ellen.

— Nem, azt nem szeretem, mondá s ezzel finom fehér, de erőteljes kezével végig simította haját, könnytől azott arcat és Mici azt hitte, hogy megsemmisül ezen érintés alatt. Imádtá — szerette, szerette sokkal inkább mint gazdáját szerethette; jobban, mint anyanya gyermekét — jobban semmint szavak kifejezhetnek.

(Folyt. köv.)

Nincs az a furfang, mely ki nem lesz eszelve, hogy hívet egy vagy más módon valami kis *sáphoz* segítse.

Nem vádat emelünk, hanem tényekről beszélünk, miket írott okmányok igazolnak.

Egy nyomtatvány fekszik előttünk. A *Sima Ferenc* nyomdájából került ki és homlokán ez áll:

„*Török Imre* hirdetésfelvételi irodája Szentesen.“

Hát van ilyen Szentesen?

Hatóságilag bejelentve, kinevezéssel vagy községileg megadótatva?

Dehogy van! Hanem úgy áll a dolog, hogy *Török Imre*, a szentesi állítólagos *hirdetesközvetítő iroda* főnöke és tulajdonosa, faktora *Sima Ferenc* könyvnyomdatulajdonosnak, *munkatársa annak a büszkén hivalkodó egy szál tollnak* s e minőségében teljesített hűséges szolgálatait részben a *hirdetesközvetítő iroda* jutalmazza.

Mert ebben a nyomtatványszövegben, amelyre itt hivatkozunk, a cím a legárthatatlanabb; maga a nyomtatvány *üzleti része* az, amely elszomorító.

Ime egy gyakorlati példa.

Az 1887-ről 88-ra átmenő télen az ármentesítő társulat főigazgatósága pályázatot hirdetett a *Szójka* Gusztáv elhalálása folytán megüresedett főmérnöki állásra.

Nem kutatjuk: milyen manipulációval, de konstatalni kívánjuk már most, hogy a *társulat főigazgatójának tudta és beleegyezése nélkül* ez a hirdetés a hazai nagyobb lapoknak *nem közvetlen a főigazgatóságtól lett meghívulde közzététele végett, hanem igenis széküldetett* az általunk megnevezett *famózus hirdetesközvetítő iroda* által, amely a *Sima Ferenc* könyvnyomdájából kikerült nyomtatott szöveg szerint ezt a hirdetést azon utasítással küldte meg a hírlapoknak, hogy: *ezen mellékelt hirdetést, becses lapjuktól, amyszor — ahányszor, tegyek közé és a tetszésük szerint e hirdetés beiktatásáról kiállított számlát, a beiktatás után küldjék be a társulat főigazgatóságához.*

Hogy miért állíthatják ki a lapkiadóhivatalok ezt a számlát *tetszésük szerinti összegben*, erre a hivatolt nyomtatvány adja meg további passzusában a magyarázatot, amely passzus arra figyelmezteti az illető kiadóhivatalokat, hogy az *egy kiállított számla összegének 30 százaléka a szentesi hírlapkiadóhivatalok irodát illeti*, közvetítési jutalék címén. S ha kerülközött is egy-két lap, amely felszámolva ugyan a hirdetésért járó díjat, de a közvetítő irodát és követelődzését figyelmen kívül hagyta: az ezen pályázati hirdetés közzétételéről a hírlapkiadóhivataloktól beérkezett számlák végösszege — azt hiszik meglehetősen hű képet nyújtaná annak, mi mellékjövedelem jutalmazza a *Sima Ferenc* munkatársának, a *meggyőződés tisztaságában gyökerező szolgálatait*.

Igy mennek a jutalmazások, amelyek a mi helyi apostolunknak pénzébe sem kerülnek, mert hiszen azt a néhány száz forintot, ami a hirdetési irodának ily módon jutott, *nem ő fizeti meg, hanem fizeti az ártéri birtokosság, amelynek*

érdekeit szintén *önzetlenül, meggyőződése tisztaságával* így szolgálja.

Ez az *önzetlenség*, most lássuk és mérlegeljük *igaz értéktelensége szerint* a másik, kihívó kérdéssel hirdetett eszményt: az *igazelműséget*, mely nem alatomos módon, nem az intrika ezer cselofogásával, hanem nyílt sisakkal küzd eszméinek megvalósulásáért.

Hogy ennek illusztrálásához kellő színekkel rendelkezünk, egy kissé vissza kell nyúlnunk a közelmúltba.

Csongrádon, az 1889-iki megyei tisztújítás mozgalmai előtt, két párt volt egymás ellen heves tusákat.

Az egyik a *Csemegi-féle* párt volt, a másik az ugynevezett *községi párt* és vezére: *Réti Ferenc*.

Csongrádon az idő szerint még ismeretlen valami volt a *helyi sajtó nagy áldása* s mert mégis csak el akarta mondani mindenik párt a maga nézetét a másikról, Szentesen kerestek és találtak is a maguk részére egy-egy organumot.

Igy lett a *Csemegi-féle* frakció organuma a „Szentes és Vidéke“, a *Réti-féle* községi párté a „Szentesi Lap“.

Nem igen van olyan ros, ami akkor *Csemegi* és pártja ellen a „Szentesi Lap“ hasábjain kész hirdetőre ne talált volna.

Miért? — Mert a lap *önzetlen szerkesztője* úgy találta, hogy *Csemegi Stammerpárti, Réti Ferenc* pedig alispánellenes volt.

Ó legalább azt hitte, holott *Rétinek* tulajdonképen soha sem volt gondolatában alispánellenes vagy mellettesnek lenni, s pártja csak azért alakult, hogy *Csemegi* ellen küzdjön, vagy inkább annak rossz befolyása ellen Csongrád községi ügyeire.

Az 1889-iki megyei tisztújítás eseményeivel azonban változott a világ.

Csemegi kiesett a főszolgabírórságból és ezzel egyszerre a *Sima Ferenc* embere lett, kivel az igazelműség ezen *egy szál embere* hamarosan paktalt — a *vármegye* ellen.

Mert az egész nagy garral hirdetett *személyválogatás nélküli* harc csak oda vezethető vissza, hogy a *vármegye hivatalnokai, Balogh Jánostól* eltékelve, *személyválogatás nélkül meglhurcoltassanak*.

S ahogy a *Csemegi-párt* szövetségese lett *Simának*, lássuk: mi történt?

Csongrád nyomban megismerkedett a *helyi sajtó áldásával*.

Megajándékozták a „Csongrád“ című lappal és ez a lap *furesa kis lapocskái* vala.

Nem ami a tartalmát illeti, mely mindenkor minden kritikán alól állt, — hanem a *főttartó* erők sajátos konglomerátumánál fogva.

A lap *Sima Ferenc* betűivel, az ő kézi sajtóján készült. *Sima Ferenc* fizette a nyomdászemélyzetet, de — mert a lap *ugynevezett szabadaló párti* volt, a 48-as pártvezér nem szerepelhetett mint nyomdatulajdonos, strómannt kelle maga helyett állítani és ilyen lón *Hoffer Adolf* szentesi gabonakereskedő, *akinek* nevén a *csongrádi nyomda* *tényleg szerepelt*.

Miért éppen *Hoffer Adolf*? — Azt is megmondjuk.

A „Csongrád“ nem pusztán azért boldogította szellemi táplálékkal a jó csongrádiakat, hogy a vármegye vezetői ellen küzdjön. Ezenkívül más célja is volt: *Szivák* Imre ottani orsz. képviselő állásának aláaknázása.

Talán azért működött ebben közre *Sima Ferenc*, a 48-as pártelnök, mert azt a csongrádi mandátumot a függetlenségi párt valamelyik hívének akarta a jövőben biztosítani?

Dehogy! *Sima Ferenc* elhűsége a politikában épp olyan keveset ér, mint egyéb közkérdésekben. Az ő elve: „egyik kéz a másikat mossa!“ s nem keresi ő annak a kéznek a tulajdonosában a politikai hitvallást, hanem csak azt: használhatja-e avagy nem a maga céljai előbbvitelénél.

S mert *Heltai Ferenc*nek hasznát véli látni, mert *Heltai Ferenc* már az 1889-iki megyei tisztújításkor szolgálatoikat tőn neki: viszonzásul *Szivák* elűtésével, *Heltai Ferenc* az ő csongrádi képviselőjelöltje, tekintet nélkül arra, hogy kormánypárti férfiú.

Ime az intrika számlái:

Sima Ferenc adja a laphoz a nyomdát, fizeti a munkásszemélyzetet, *Hoffer Adolf* adja a nevet, mint nyomdatulajdonos, ő a cégvezető, *Heltai Ferenc* pedig fizeti a szellemi munkaerőt, szubvencionálja a lapot.

Ugy-e hogy furesa kis lapocskái vala, amelyért kár, hogy bimbókorában elhervadt?

S nem egy, de száz ilyen esetről ránthajtuk le a leplet, annak igazolására, hogy az *egy szál ember igazelműsége, az intrika iránt való*, oly tenmen hangoztatott mély megvetése mi értékkel bír.

De elég legyen ebből most ennyi. Mi régtől tudjuk mindezeket. Hallgattunk, mert pirulunk ma is, a sajtó egy organumáról ilyeneket kellőn elmondanunk. A kénszerhelyzet szorít rá — most sem jó kedvvel tettük, de legalább nyílt sisakkal, leplezetlenül!

Aki *egy szál tollat* vesz a kezébe, hogy magát mindenek felett erkölcsbiről feltolja: az füvegházban lakjon.

Minden cselekedetének rugója moecosoktan és olyan legyen, mely a legszigorubb erkölcsi kritika próbakövének aranypóráját megállja.

De akinek vaj van a fején, az ne hívja fel magára az ellenbíralt perzselő napját, mert bizony mondjuk: elolvad a vaj, lehámlik a csillogásnak oly nehezen magára szedett zománca s a közönség egy szép napon arra ébred, hogy amit az erkölcsbiróban istenként bálványozott: tulajdonképen nem egyéb egy értéktelen kontar képnél — arra sem méltó, hogy egyetlen pillanatilag megbámulja tarka színpompáját.

Népszámlálás és házzámozás. Január elsejével megkezdődött hát nálunk is a népszámlálás, megkezdődött hánis alapon, azon is lesz keresztülve s így előrelátható hogy statisztikai szempontból milyen hiányos képet kapja majd az utókor Szentes városának abban a nagy és nagy munkában, melyet a községekbe beérkező adatok alapján, azok egybeállításával készít az országos statisztikai hivatal az 1890. évvel záruló országos képről.

Nem elég, hogy a város előjárásága nem küldte szét az e végből megküldött miniszteri utasítást a háztulajdonosokhoz, hogy ennek tolytán a lakosságnak csak egy nagyon csekély hányada bír tudatával a statisztika jelentőségének és ismeri mindazt, amire a népszámlálónak meg kell felelnie — amivel pedig a népszámlálók munkája van szerfölött megnehezítve, sőt szinte lehetetlenné téve; mindez hagyja ahhoz képest, hogy maga a népszámlálás nem a törvényes előkészítés alapján hajtatik keresztül és így az egész munkát merőben értéktelenné válik.

Egy miniszteri rendelet ugyanis oda utasítja az előjáróságokat, hogy a népszámlálást az új házzámozásnak kell megelőznie és ezen új házzámozás alapján viendő keresztül a népszámlálás.

Nos hát, nálunk semmi sem történt máig az új házzámozás érdekében s míg Vásárhelyen, Félégyházán már mindenütt kifüggesztvék az új házzámok, a mi előjáróságunknak a helyett, hogy ezt — a népszámlálást megelőzően keresztülviúne — apró intrikákban fól a feje s a népszámlálást átabotában csinálják a régi házzámozás alapján.

És még önálló törvényhatóságra aspirálunk; mi akiknek városi adminisztrációja egy rendezetlen falu nivójára süllyedt alá; mi, akiknél mindenhez viszáson fognak hozzá, mintha csak szándékosan akarának bizonyítani, hogy Szentes nem Csongrádvármegyében, nem a kultúrával lépést tartó Magyarországon, hanem valahol a fekete hegyek közt, a Nikita országban fekszik, ahol keleties rendszertelenségével különben még fejlődési székelynek is beválna.

Nem így, és nem ilyen tanúságtételekkel lehet ám azt az aspirációt támogatni, de megdönteni igen.

Ujdonságok.

Szentes, 1891. jan. 4.

KIS-ZOMBORI RÓRAY LAJOS †

Csongrádvármegyének 1871-től 1889. tavaszáig, tehát 18 éven át volt főispánja, kizombori Róray Lajos a f. hó 2-án elhalálozott. A kifürkészhetetlen végzet csak egyetlen lépéssel hagyta átlépni a záruló évből az újba, hogy aztán hirtelen, anélkül, hogy hosszas betegsége készítené elő szeretteit a szörnyű csapásra, kioltta élete fátylát; — kioltta az idegenben, távol helyi tűzhelyétől, távol családja félszékétől, a főváros egy szállójában. A halál az „Angol királynő” szállóban érte el s szerettei már csak meghidegült testét szállíthatták haza, Kis Zomborba, hogy ott a családi sírboltban helyezzék örök nyugalomra, míg felszabadult lelke ama régiókba tért meg, ahol leluh a titok fátyola a halál itt megfejthetetlen örök rejtélyéről. Kizombori Róray Lajos, egy előkelő nemes család sarja már ifjú korában lépett s közpályára, hogy a főispánúságig fölemelkedjék. Mint e vármegye főispánja — nevéhez nem fűződnek nevezetes események. Nem volt a tettek, a kezdeményezés — hanem a csendes, zajtalan munka embere, visszavonuló, szinte zárkózott életmódja kizárta lehetőségét is annak, hogy nagyobbzerű alkotásokban vezetőként járjon elől és így közép pontja legyen akár a társas akár a közeletnek. De a vármegye történelme bizonyára fel fogja róla egykoron jegyezni, hogy tudását,

munkásságát egészen e vármegyének szentelte e 18 év alatt s hogy meleg szeretettel ragaszkodott hozzánk és karolt fel minden, bárhonnan kiinduló életrevaló mozgalmat is. A búcsúzóvelélen tenorjának közvetlensége, egy tiszta önzetlen szív igaz szeretetének tolmácsolója: ahogy az elszakadás fájdalma nyilatkozik meg benne, most is megragad, ha emlékezetét visszaidézzük — s nem kevésbé őszinte és mély a gyász, mit most bizonyára e vármegye minden polgára érez, hogy örökre válunk meg tőle mikor halála híret vesszük. Temetése ma lesz Kis-Zomborban, családi fészkében és vármegyénket e temetésen az alispán vezetése alatt egy — Soós Pál tiszti ügyész, Albertény Antal főszámvőnök, Cicatricis Lajos dr. és Kelemen Béla dr. főszolgabírákból álló küldöttség fogja képviselni, mely a boldogultnak ravatalára „Csongrádvármegye tisztikara szeretett volt főispánjának” felirattal díszes koszorút helyez, míg a ravatal mellett a vármegye hajdúai fognak diszörséget állani: Szentes város képvisletében pedig Aradi Kálmán utazott a temetésre, magával vivén a város díszes koszorúját és négy parádés rendőrt. Legyen zavartalan az ő örök pihenése és áldás emlékezetén!

— **Újví tiszteletg.** Újév napján ez idén is lefolytak Zsilinszky Mihály főispánnál a szokásos újví tiszteletgések. A vármegye tisztikara, élén Stammer Sándor alispánnál jelent meg; hogy jókívánataikat tolmácsolja, mire a főispán szívélyes szavakban köszönte meg a tisztikar jókívánatait. Tiszteletgelt meg ő méltóságánál, a járásbírószék főnöke, Gaál Sándor kir. járásbíró. Aradi Kálmán reudőrfőkapitány és az orvos gyógyszerész egyeslet, utóbbi egyuttal most róva le egy régi tartozást azzal, hogy a főispánné ő méltóságának, a mult tavaszi gyermekkiállítások kifejtett buzgalmat most köszönte meg.

— **Százezer forint közcélna.** A jobb letre szenderült Róray Lajos csongrádmegyei volt főispán halála, sokkal kevesebb nekrológra adott alkalmat, mint kiválóbb embereink elhalálása általában. A megboldogult a szerény emberek közé tartozott (mind jobban kivészó fajl) és életében vajmi keveset törődött azzal, hogy érdemei lefontoson ki legyenek veve közzemlere. A vége ért elelet mindazorálta hosszas és becsületes munka töltötte be s a kibúlt szívben a haza és az emberiség mély szeretete lakott. A megboldogult bőven gondoskodott szűkségben élő embertársairól s a közéletéről, a melyek mindig rászorultnak egyes kitűnő kazafiak bőkezűségére. Róray Lajos után fejedelmi hagyaték marad. Mint haljuk, százezer forintot hagyott vissza jötekonycélokra s ez az összeg három egyenlő részben Budapest fővárosa, Szeged város és Csongrádmegye közt log megosztatni. Oly eredmény, mely méltán sorakozik Rök Szilárd, Kun Kocsárd gr. és Semsey Andor nagy alapítványai mellé, hogy nemcsak az elhunyt nemes szívű hagyományozót dicsérete hosszú időköz, de buzdító példa is legyen a a padzagok számára; a kik életükben többnyire bőven gondoskodnak a maguk jó hír nevére, de visszamaradt vagyonukból a haza emelkedésére aig szánnak valamit.

— **Vitaestély.** Az első kedvező sikeren felbuzdulva, a „csongrádmegyei gazdasági egyeslet” elnöksége siet a második vitaestét mielőbb megtartani. Így legközelebb már a jövő vasárnap, f. hó 11-én vitaestély lesz ismét, miről a részletesebb programot lapunk legközelebbi számában hozzuk. Ezuttal csak annyit mondhatunk meg, hogy ezen estélyen Zsollos Elek lesz az egyik értékező, kinek ezen értékezése elé, az első vitaestélyen történt részvétele után, jogosan tekintünk feszült várakozással.

— **Járásbíróságunk ügyforgalma.** A legközelebb mult 1890-ik évben járásbírószékünknel beintéztetett 6884 polgári, 4040 fenyítő, 1007 telekönvi, 594 bagatel s 459 előnki 1244 telekönvi megrendelés, 121 lúnvizsgálat, 202 magánvára üldözendő és 85 hivatalból üldözendő vétség és kihágás, összesen 18636 ügyszám és pedig olyképpen, hogy az 1891-ik évre egyetlen restancia nem maradt. A számok tetemes csoportja ekesszólóan bizonyítja a járásbírószék hivatálnokok tevékenységét.

— **Egy kis statisztika.** A népszámlálás idejét éljük, eunéltogva mindegyikünknek több-kevesebb statisztikai kimutatások egybeállításával kell foglalkoznunk. Azt hisszük, ezen különféle statisztikai adatok között érdekelni fog bennünket az a statisztika is, melyet a szentesi kir. j. bíróság telekönvi osztálya állított egybe az 1891-ik év ügyforgalmáról. Es pedig annyival inkább, mert ebből következtést vonhatunk arra néve mennyiben haladunk előre, mennyivel lótt, vagy fogott adósságunk az 1890-ik évben. A rendelkezésükre bocsátott adatok szerint: a bírtoiban (szerződés, végrehajtás és haláleset következtében) 1360 esetben 1 millió 503.705 ft 67 kr. értékben, volt változás, míg 1888-ben e címen 1569 esetben 1 millió 591.374 ft 64 kr értékben, tehát 92 ezer nehány forint kevesebb. A terheknél: 1890-ik évben bejegyeztetett 874 esetben 663.857 ft 22 kr. 1889-ben pedig 970 esetben 713.980 ft 91 kr. tehát 50 ezer forinttal kevesebb. Terheknél: törlötetett az 1890-ik évben 806 esetben 506.786 ft 90 kr. még 1889-ik évben 1031 esetben 960.568 ft 80 kr. tehát 383.781 ft 90 kiral kevesebbet fizettek ki az adósk 1890-ben mint 1889-ben. S ha önálló törvényhatóság leszünk, biztosra vehető, hogy még kevesebbet fog a lakosság adósságaiból törlötethetni.

— **Jötekonny alapítvány.** Ismét szaporodott egyvelei azoknak a jötekonny alapítványoknak a száma, melyeket a szenvedő emberiség nyomorának enyhítésére tesznek egyes jószívű emberbarátok, hogy a fengődők, magukkal jöthetetlen, gyámoltalan vagy elagott szerencsétleneknek jutassanak abból a földi javakból, mikben őket a sors kegye vagy saját szorgalmuk bőségesen részletet. Nem érezsörben, nem is márványlapra véssett aranybetűk adják meg az ily emberbarátoknak a jutalmat, hanem a szenvedések enyhítésének tudata, a szenvedők ajakáról általában jó dóláim. Öv, Kiss Mihályné, Frigyer Józefa nevű dicsőítői ess tizsi feledhetlenné az az újabb 6000 ftos alapítvány, mely takarékeiben tetetett át a tegnap napon az alispáni hivatalból Szentes városához az alapító okmányul együtt. Az alapítvány elidegeníthetetlenül és kizárólag 6 elagott, vagy munkakeptelen szentesi iparos segélyezésére tetetett olyképpen, hogy éventéni kamata 3 kath. és 3 más felekezeti bíparos segélyezésére fordítassék, erre néve a pályázat már a f. évben közzétetessék és hogy a kellő lelkeszi és hatósági igazolványul, illetve ajánló levéllel ellátott iparosok a f. é. október 1 től ezen segélypénzt igénybe vehessék. Nevezetes pontja még az okmány: hogy ha egyszer másszor nem akadna e segélyre szoruló iparos az így igénybe nem vett kamat, külön alapítványként helyeztessék el, míg a kamatok kamataival 2000 ft-ra növekedve, ismét 2 iparos veheti majdan igénybe annak kamatait. Végül, ha idővel az ezen okmányban kikötött pontok teljesítését illetve annak keresztültvitelét a város képviselőtestülete lehetetlennek tartaná, akkor az alapítvány Szentes város egyháza között felosztandó volna olyképpen, hogy 3000 ft a rom. kath. 3000 ft pedig a többi egyházaknak adandó át alapítványképen a szegények segélyezésére. Ezek föbb vonásokban pontjai a feakölt gondolkozást és nemesen érző asszony újabb alapítványi okmányának, kinek nevért már egy korábbi, a szegényemház alapja javára tett alapítvány is örökméltúve tette és véste be a szenvedők szívébe. E követendő példa valóban méltó birt. hogy az utókornak is feljegyezzük.

— **A szentesi Főnőksz-madár.** Ugy mondja a rege, hogy a Főnőksz nevű csudamadár, mikor elégett, szebben, ragyogóbban kelt ki hamvaiból, mint valaha volt. Az átszellemült és nyomban rá föltámadottak szimbóluma lett onnantól a csúdaszárnyas, dicsőségét sokan megirigyelték, akik is aztán egy kis önkényes autódafelt rendeztek maguknak, csak éppen azért, mert ők is Főnőksz-madarat mímelnének. Ilyen csudamadara került Szentesnek is im, a „Csongrádmezei Közlönyben” amelynek szerkesztője bejelentvén a lap csöndes kimúlását, egyidejűleg meghirdeti a feltámadást is, mondván, hogy „Csongrádmezei Híradó” címen már jóvőszombatra feltámad, nehogy organum nélkül maradjon az az irány, amelyet ő eddig képviselt. A Főnőksz-madár meséje, szentesi kiadásban s ha beteljesül ezen a madáron is néhai való regebeli elődjének a csudatétele, úgy hova előbb tanúi leszünk egy lelekemelő látványának, melyben Sima Ferenc könyvnyomdájának fekete festékétől ékesen kiröppen a Csongrádmezei Híradó, környezve mindenféle rendű és rangú, szintén hamvaiból kikelt peccenyék által, melyek a hazajáró lelkek ünnepiesen lassú menetében haladnak a vármegyeház felé, hogy ott az uralkodó kannibál kacikákat megegyék. Így képzeljük a feltámadást és így is kell ennek bekövetkeznie, mert csak ez által lesz igazán és méltán az az új lap azon irányzat organuma, melyet a szerkesztő eddig is követett.

— **Gyűjtés Kossuth „Iratái”-ra.** A II-ik 48-as népkörben társasvacsorával ünnepelt Sziveszter est alkalmával a II-ik 48-as kör bel-i polgártársak egy valóban szép és nemes gondolkodásra valló jótékony adakozással üdvözölték az új év első óráját, amikor — mitután a kör igen szegény anyagi helyzetnek van, nagy házkánki — Kossuth Lajosnak nyomott anyagi helyzetén közzétve javitandó gyűjtést rendeztek, „Iratái”-ra, hogy hűlőreikkel ők is járuljanak valamicskével, a nagy hontalan nyomorának enyhítéséhez. Pataki Lajos, a kör alelnöke által kibocsátott íven ezen célra a következők adoztak: Beszédes István 1 frt, Pataki Lajos 1 frt, Bene István 1 frt, Farkas S. 1 frt, Vecseri I. 1 frt, Józsa Joákhim 50, Pataki Lajosné 50, Dömsödi J. 50, Lóvi I. József 50, Szikszai István 50, Borbás Sándor 50, Süő Imre 50, Bartuc Antal 50, Bartuc Lajos 25, ifj. Temesvári Antal 20, Bagi József 20, Burkus Imre 50, L. Horváth János 10, Sándor Imréné 10, Vadász János 10, Székely Imre 10, Sándor Imre 10, Kiss Molnár Bálint 85, Lóvi Sándor 80 kr. Összesen 12 frt. Fogadják a szives adakozók e helyen is őszinte köszönetünket. A rendezőség megbízásából: Kiss Molnár Bálint.

— **Egy érdekes főpróba.** A ma este tartandó passziójáték jelmezes főpróját, kicsiny meghívott közönség jelenlétében alkalmunk volt tegnap este végignézni s hogy abban a helyzetben vagyunk, hogy — látás után újabb a legmeglebbebben ajánlhatjuk közönségünk figyelmébe ez előadások látogatását. Amit Eben Mihály dr. tanítványai produkálnak: dicséri a buzgó fáradszatlan mestert jobban, semmint mi szavakkal dicsérhetünk. A jelmezek: a szinpad kellő berendezése, melynél a praktikum segédkezett, egyes szereplők meglepően ügyes játéka s különösen egy-két énekesnél kellemesen csengő hangja, mindez együttesen alkalmas arra, hogy figyelmünket leküsse, méltó arra, hogy pártolásban részesítsük.

— **Mívelődési egyesület.** Hogy társaséletünk, abban az értelemben, ahogy ezt a kifejezést más, a miénkhez hasonló vívású városban használni szokás, egyenlő a nullával: ez alig szorult bizonygatásra. Van főgimnáziumunk és annak keretében bárhol is számottevő tanári kar, van immáron, — hála a sokféle iránnyal a t. u. a k, melyek mindenike organumra szorult — 4 helyi lap úgy hogy naponta jelen meg a városban újság, van tekintélyes megyei, városi, járásbíróági és társulati tisztikarunk — de szellemi életünk, ez ma sincsen. Olykor-olykor, két-három évben egyszer nekibuzdul a kaszinó, rendez egy télen át vagy árva felolvasást s onnan túl nem virul fel nálunk aztán évökig egyéb, csak a *nemzeti színjáték* a csöndes. A kártya. Ily viszonyok közt

örömmel vesszük a hírt, hogy Szentesen egy közmívelődési egyesület van keletkezésben s ha ma még korai is, erről bővebben megemlékezni, az eszmét behatóan megbeszélni, mindeusetre örvedetes jelenségnek mondhatjuk már is, hogy vannak, akik ily egylet létesítésének eszméjével komolyan foglalkoznak.

— **Rózsabokor virágja.** Élettől, erőtől duzzadó kis kópócs alak, a szentesi itallok mértéktelelén élvezetétől pirosra festett ábrázattal állított be a mult hó 28-án a rendőrséghöz, hogy kikeresse a sorját: miért lát a késelelem a régen kért cseléd-könyv kiszolgáltatása körül? Senkimen kérdezte, hogy hívják? hova való? mert hiszen az fölöleses kérdészókódás. Mindenki ismeri Trippon Theodort, azt is tudják, hogy se országba se hazája! Éppen azért jött, hogy ebben a hitében ingassa meg a rendőrséget, amely azért vonakodik a cselédkönyv kiszolgáltatásával, mert nincsenek kezében a kiállításához szükséges adatok. Hát ott nyomban leírja az egész családfáját, méltó indignációjának adva kifejezést a rendőrség minden gyanúsítása fölött, visszavezetvén leszármazását a honalapító Árpádok-rá, sőt a hős Bendegizok-ra. Utcu aztán, a rendőrség sem vette tréfára a dolgot. Átszalad egyik közhasznú András a néhai Davidovics gör. kel. plebánushoz, hogy ennek a jó embernek keressen ki a származási lapját abból a vaskos, avult könyvből, melynek neve: anyakönyv. Mosolyogva hajtogatta a boldogult, a sárga, penészes fölönásokkal, míg egyszer aztán az időtől megfakult betűkkel szántott lapra odabök az újjával, ahol a következők állottak: „Anno 1860 dec. 21. Született egy honfű, ki a gör. kel. keresztységben nyerte a Theodorus nevet. Miután törvénytelen ágyból származott, s atyja ismeretlen, adatott neki az ő anyjának, Trippon Annának előneve.” Mikor aztán ezt hírül vitték a vára-köz Típponnak, ez lefözve adta be a derekát s eldalgott nagy virtussal rágyújtva a nőtára, hogy aszongya: „Rózsabokorban jöttem a világra.”

— **A horgosi iskolaszék.** Mint levelezők írja, Horgoson tegnap alakították újra a közönségi iskolaszékét. A választások nagy küzdelemmel folytak, de ennek dacára is jobbadán a volt tagokat választották be az iskolaszékbe.

— **Naptár.** Ma, a f. hó 4-én délelőtt 9 órakor a „Csongrádmezei Takarékpénztár” alakuló közgyűlése; oélután 3 órakor „a szentesi sportegylet” kurcai jégpályájának ünnepies megnyitása zeneszó mellett; este 5 órakor a passziójáték első előadása a vármegyeház yátmterében. A f. hó 5-én és 6-án a passziójáték újabb előadásai, szintén délután 5 órakor. A t. hó 11-ér, vasárnap, a „Csongrádmezei gazdasági egylet” második vitalestelye a nagyvendéglo éttermében.

A „Csongrádmezei” t. olvasóihöz.

Tisztelettel tudatom a t. közönséggel, hogy lapomat a legközelebbi, szerdai számtól kezdve, itthon, Szentesen, az egykor tulajdonomban volt „Csongrádmezei” könyvnyomdájában fogom nyomtatni.
Szentes, 1891. január 3.

Sz. Kovács Pál,
szerkesztő.

Irodalom.

Jókai Mór korszakos költőnknek legújabb „Kétszer kettő négy” című érdekes regényét már megkezdte közzéni a „Képes Családi Lapok”, melynek új évi első száma, amelyből százezer példány küldetett széjjel az ország minden tájra felé, előlöttünk fekszik s ebből arról gyözödnök meg, hogy a „Képes Családi Lapok” csaknem páratlan irodalmi termékekkel indult az új évnek. Jókai rege nyen kívül ugyan is, melynek első közleme nyeből meg tudjuk, kinek kezei közé jutott Judas 30 penzenek az utolsó darabja, még *Laika Gusztávnak* „A böcsös titkai”, *Tábori Róbertnek* „Sylvia” című regénye, *Benitzky Bajza Lenkének* „Hasonló-hasonlóval” s *Bárá Horváth Miklósnak* „A csel” című hosszabb ebeszélése, továbbá *Dalmady Gyözö*, *Rudnyánszky Gyula*, *Brankovits György* s *Dr. Váradi Antal* művei kepezik az első szám tartalmát. A szépen illusztrált lap előfizetési ára egész évre 6 frt s mutatvány számot

mindenki kap, aki óhajával egy levelező lapra a „Képes Családi Lapok” kiadóhivatalához (Budapest, nagykorona-utca 20. sz.) fordul.

Nyilttér.)*

Válasz.

A „Szentasi Lap” 154-ik számában megjelent „csongrád-csanyi dohánytermelőknél” című cikkére.

Tekintetes szerkesztő úr!

Torontálmezei Kis-orosi plébános ül-lött a célou, midőu a csanyi dohánytermelőknél válozala feltolja magát, Csongrád-megyét a dohánytermelési törvényeknek, tantani, tanácsokat adva nemcsak azon termelőknél, akik hozzá tévedtek egy botorkáló pásztor vezetése alatt. U hivatra éri magát ezenkívül megleckétetni az alszpánt, folszolgabíró, előjáró, dicselkedvén az önmaga által irt valószínűleg csak az ő szemében helyes fűzetkét, mely az ő képzelődése szerint dirigálni fog az egész országban még akkor is, ha csanony vagy bármelyik dohánytermelő közönségben, a képviselőtestület által megszavazott és a megye által jóváhagyott közönségi szabályrendelet megengedi az illető egyénektől, kik maguk vagy nem akarják, vagy nem is tudják kiállítani a kérdéses okmányt, az előirt szabályos díjat szedni. Bizonyosan nem tudja a tisztelt plébános úr, hogy Csongrádmegyében olyan emberek káparja ki a geszte-nyét, ki már a sokféle lében, melybe hivatlanul avatkozott, elkopattta a kanalát.

Kelt Csanony, 1891. január 2 án.

Tisztelettel: Pap Ödön,
jegyző.

*) E rovatan közlötték nem vállal felelő-séget a Szerk.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Dr. Mátöffy Ferenc.
Társ-szerkesztő: Bánfalvi Lajos.

Fabián Armin karpitos es butorraktár-ban Szentesen, egy jó házból való fu

TANONCZUL

azonnal felvétetik 2—2

3405. tk. 890. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szentesi kir. j.-bírószág, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Szentesi hitelszövetkezett végrehajtónak, Karikó Tóth Juliánna és társai végrehajtást szenvedők elleni 300 frt tökéleketelés és járulékaí iránti végrehajtási ügyében a szentesi kir. járásbírószág területén lévő Szentes városában fekvő a szentesi 14143 sztjkben A † 31506. 22. a rsz. a foglalt 192 négy-szögöl terü II. t. 815. népsorszámu ház és udvarból Szathmári Nagy Gábort illető felérésre s illetőleg a véghr. törvény 156. §-ánál fogva az egész ingatlanra és tartozékaira o. ért. 200 frtban; továbbá a szentesi 2615 sztjkben A † 3138. rsz. a foglalt s Ácsi Kovács János tulajdonát képező 210 négy-szögöl terü II. t. 823. népsorszámu ház és udvarra o. ért. 600 frtban; végre a szentesi 14158 sztjkben A † 31506. 22. b. rsz. a foglalt 206 négy-szögöl terü II. t. 844. népsorszámu házból Rác Sándort illető felérésre s illetőleg a végrehajtási törvény 156. §-ánál fogva az egész ingatlanra és tartozékaira o. ért. 200 frtban, ezennel megállapított kikiáltási árban az árve-regé elrendelte, és hogy a feunebb megjelölt ingatlanok az 1891. évi január hó 29-ik napján d. e. 9 órakor ezen telekk. hatóság helyiségében megtartandó

nyilvános árverésen a megállapított kiáltási áron alól is eladtni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becserének 10% át készpénzben, vagy az 1881: LX. t. - c. 42. §-ában jelzett árfojlyammal számított és az 1881: évi novemb. hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügy-ministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. - c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Kelt Szentesen, 1890. évi decem-ber hó 17-ik napján.

A szentesi kir. járásbíróság mint teilekkönyvi hatóság.

TEMESVÁRY, m. k.
kir. aljbíró.

Sarg Glycerin-fog-Crém-je,

A fogak szepsége Rövid használat után nélkülözhetetlen fogtisztító szer

KALODONT

Orvosrendőrileg megvizsgálva.

Uton nagyon praktikus. Illetosan áditó.

Allegyöngédebb fogzománóra is ártalmatlan.

Jegyzet: Németországban, Franciaországban stb. a legnagyobb sikerrel behozva, ugy az udvarnál, valamint a magas körökben és a legegyszerűbb polgári családnál használatban van.

Kapható a gyógyszerüzletekben, darabonként 35 krert. 50-100

Szentesen: id. Várady Lajos gyógyszerüzletében.

30-10

8 érdemérem!

A legjobbakkal elismert

kéziharmonika kapható

Trimmel N. J.-nél

Bécsben

VII. Kaiserstrasse 74.
(Lóvóut megállóhely a Burgovonalon.)

Nagyra kátára minden hangszereknek. Kifogástalan készítmények és olcsó árak.

Árjegyzék ingyen.

MARIACZELLI
gyógyszereslapok

Édeslő BRÁDY C. védelmező címet
Budaörsön, Reményi utca 10. számán
Bécsben, Károlyi utca 10. számán
Egyes országok postai engedéllyel
Bécsben, Károlyi utca 10. számán
Egyes országok postai engedéllyel
Egyes országok postai engedéllyel

Édeslő BRÁDY C. védelmező címet
Budaörsön, Reményi utca 10. számán
Bécsben, Károlyi utca 10. számán
Egyes országok postai engedéllyel
Bécsben, Károlyi utca 10. számán
Egyes országok postai engedéllyel

Az általános ismert, jó hírnévnek örvendő s több oldalilag kitértetett sósborszesz készítményem — kelendőségénél fogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon címjegyeimet módosítom s arra kék nyomtatban saját házam külső alakját veszem föl, bejegyezve azt egyszersmind védjegyként a budapesti iparkamaránál. 11886.

A SÓSBORSZESZ

gyors enyhítést eszközöl: csúsz szagattás, fagyás, fog- és fejfájdalmak, szemgyengeség, bűnülások, zsugorok stb. ellen; de különösen a beürrzésűes kenő-gyuró-gyógyódnál (massage) igen jó hatásának bizonyult. Fogtisztító szerül is igen ajánlható, amennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a szájtiszta szagtalan ízt nyer a szesz elpárolgása után, valamint ajánlatos a szer fejmosásra is a hajdegek erősítésére, fejkörpa-képzés megakadályozására és annak megszüntetésére.

Ára egy nagy üveggel 90 krajcár, kisebb üveggel 45 krajcár.

Brázay Kálmán,
Budapest, IV. kerület, Múzeum-körút 23. szám.

Kapható Szentesen: Dobray Sándor, Soós Albert, Abaffy László, Szépe Károly, Robiesek Gáborné, Szenássy Ferenc, Podhradszky Ferenc, Várady Lajos, Zuckermann Károly, Székely és Szlovák, ifjú Vecseri Sándor és Gunst Dávid uraknál.

3-3

A legnépszerűbb és a legelterjedtebb magyar napilap.

1891.
XI. évfolyam.

A legnépszerűbb és a legelterjedtebb magyar napilap.

BUDAPESTI HIRLAP

Szerkesztők és laptulajdonosok:

Csukási József és Rákosi Jenő.

A „Budapesti Hirlap”-nak a hazai művelt olvasóközönség vetette meg alapját. A lap eleitől fogva megértette a magyar közönség szellemét, minden pártérdek mellözésével küzdött nemzetünk-fajunkért, ez egyetlen jelszóval: **magyarság!** Viszont az ország legkiválóbb intelligenciája is azonosította magát a lappal, fölkarolva azt oly módon, mely páratlan a magyar újságírás történetében. A hazai sajtóban maig a legfényesebb eredményt a „Budapesti Hirlap” érte el: legnépszerűbb, legelterjedtebb lapja ez országnak.

A „Budapesti Hirlap” politikai cikkeinek iránya, mint eddig, úgy ezentúl is mindenkor nemzeti és a pártérdekektől független. Politikai hírei széleskörű összeköttetések alapján a legmegbízhatóbb forrásokból származnak. Az országgyűlési tudósításokat a gyorsírói jegyzetek alapján szerkesztik. Magyarország politikai és közéleté felől távirati értesülésekkel látunk el rendszeresen. A „Budapesti Hirlap” távirati és telefon tudósításai manap már teljesen egy fokon állanak a világsajtó legjobb szervezett hírszolgálatával. A „Budapesti Hirlap” tárca rovata a lapnak egyik erőssége és mindig gonfolat fordít rá, hogy megmaradjon előkelő színvonalán. A napi rovatokat kitűnő szurnaliszták szerkesztik s a helyi értesülést ismert legügyesebb tudósítókra van bízva. Rendőrségi és törvényszéki rovatok külön külön szerkesztői a főváros sötét eseményeit is oly hangon tárgyalják, hogy a „Budapesti Hirlap” helyet foglalhat minden család asztalán. A közgazdasági rovatban a magyar gazda, birtokos, ipáros, kereskedő megtalálja mindazt, a mi tájékozásra szükséges. A regény-csarnokban csak kiváló írók legjobb műveit közli.

Az előfizetés főtétel: Egész évre 14 frt, félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr. Az előfizetések vidékről legcélszerűbben postautalvánnyal eszközölhetők következő cím alatt: A „Budapesti Hirlap” kiadóhivatalának, Budapest, IV. ker., Kalap-utca 16-ik szám.

4-4

Üzleti értesítés.

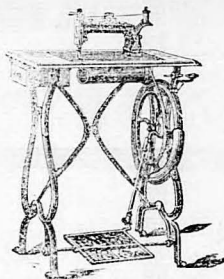
Tisztelettel hozom a nagy érdemű közönség becses tudomására, hogy egy dús tartalmú alkalmi bevásárlásom folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy ez időnyre kellő legújabb női és férfi gyapjú és félgypapjú szövetekeket, parket, calmük téli kendők és a legdusabb valasztékban karton és szaténokat, valamint másnemű mosókelméket a legfinomabb rumburgi kanavász és vásznakat **gyári áron** szolgáltatathatok ki.

Egyidejűleg ajánlom fűszer árú raktáromat, melyet a legfinomabb árúkkal láttam el, úgy hogy a nagyérdemű közönség szükségleteit kifogástalanul fődözhetem.

Ajánlom végül **disz temetkezési vállalatomat**, melyben **2 forintos temetkezésektől** kezdve a legnagyobb disz temetkezések rendezéseig tisztelt vevőim minden kényelmét megfelelőleg elvállalom a legolcsóbb árszámítás mellett. Mire a n. é. közönség becses figyelmét felhívni és eddig tanúsított pártfogását részre továbbra is kéni bátor vagyok.

Szentes, 1891. Mély tisztelettel:
 10—6 NYIRY GERZON.

Varrógép-eladás.

Alírott tisztelettel értesitem a nagyérdemű hölgy-közönséget és azon iparos urakat, kiknek **varrógépre** van szükségük, hogy nálam **mindenféle legújabb szerkezetű**

varrógépek törlesztés útján is beszerezhetők. Varrógépeim a legkifináltabb gyártmányok és jótállás mellett azonnal át is vehetők.

Szentesen, 1891. január hó

tisztelettel:

Zsoldos János.
 női ruha-készítő.

A PSEPHOFER J.-féle

gyógyszertár

BÉCSBEN, I. KERÜLET, SINGERSTRASSE 15. SZ. A.

„ZUM GOLDENEN REICHSAPFEL“.

Vértisztító labdacok, ezelőtt általános labdacok neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacok csodás hatásukat észerszeresen be nem bizonyították volna. Ertizedek óta ezen labdacok általános elterjedésnek örvendnek és alig van egy család, melyben ezen kitünő háziszertől készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacok háziszertül ajánlatnak minden oly bajknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epa-zavarok, májbajok, kólika, vértünelások, aranyér, beltüneltség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénységre s az abból eredő bajknál is: így sápkórnál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacok oly könnyen hatnak, hogy a legesekélyebb fájdalmakat s-m okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

A számtalan hálaíratból, melyet e labdacok fogyasztói a legkülönbözőbb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis nehányat említnék azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacokat egyszer használta, megvagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Schlierback, 1888. október 24-én.

Tekintetes Úr!

Alírott kéri, hogy felette hasznos és kitünő vértisztító labdacsaiból ismét 4 csomagot küldeni sziveskedjék

Neureiter Ignác, orvos.

Irasche, Flódnik mellett, 1887. szept. hó 12-én.

Tekintetes Úr!

Isten akarata volt, hogy az Ön labdacasai kezeim közé kerültek. melyeknek hatását ezennel megírom. En gyermekágyban meghűltem, olyan-nyira, hogy semmi munkát nem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az Ön csodálatraemelt labdacasai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg önt ezért észerszer. Nagy bizalom van, hogy ezen labdacok engem is tökéletesen ki fogják gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgálták.

Knific Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887. november 9-én.

Mélyen tisztelt Úr!

A legforróbb köszönetemet mondom Önnek 60 éves nagynémén nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vízkórságban, már életét is megunta, melyből egyébként le is mondot, midőnvéletlenül egy dobozt kapott az Ön kitünő vértisztító labdacsaiból s azoknak állandó használatá folytán tökéletesen kigyógyult.

Legfőbb tisztelettel

Weinzettel Josefa.

Eichengraberaent, Gföhl mellett, 1889. március 27-én.

Tekintetes Úr!

Alírott ismételten kéri 4 csomagot az Ön valóban hasznos és kitünő labdacsaiból. El nem mulasztatom leguagyobb elismerésem kifejezni ezen labdacok értéke felett és azok, a hol csak alkalmam nyílik a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszésszerint használatára önt ezennel felhatalmazom.

Teljes tisztelettel

Hahn Ignác.

Gotschendorf, Kolbach mellett, Szilézia, 1886. okt. 8-án.

T. Úr!

Felkérem, miszerint az Ön vértisztító labdacsaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az Ön csodálatos labdacsaiknak köszönetem, hogy egy gyomorhajót, melytől engem öt éven át gyötört, megszabadítottam. Ezen labdacok nálam sokasem fognak kifogyani, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, — vagyok tisztelettel

Zwickl Anna.

Ezen vértisztító labdacok csakis a Pserhofer J.-féle, az „arany birodalmi almához“ címzett gyógyszerárban, Bécsben, I., Singerstrasse 15. sz. a készíttetnek valódi minőségben, s egy 15 szem labdacost tartalmazó doboz 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazatik, 1 ft 05 krba kerül: bérmentelen utánvéttel küldésnél 1 ft 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előbbeni beküldésénél (mi legjobban postautáiványval eszközöltetik) bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 ft 75 kr., 2 cso-

mag 2 ft 30 kr., 3 csomag 3 ft 35 kr., 4 csomag 4 ft 40 kr., 5 csomag 5 ft 20 kr. és 10 csomag 9 ft 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedtségük következtében ezen labdacok a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utóztatnak; ennek következtében kéri csakis Pserhofer J.-féle vértisztító labdacokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használati utatitása a Pserhofer J. névalírással fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon alírással vörös színben van ellátva.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos hatású, köszvényes és csúszs bajok, u. m.: gerinc-agy-bántalom, tagszagattás, ischias, migraine, ideges fogfájás, főfájás, fűszagattás stb. stb. ellen. 1 forint 20 kr.

Tannochinin hajkenőcs Pserhofer J.-től. Evek hosszú sora óta valamennyi hozzávesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismervé. Egy elegánsan kiállított nagy szelencével 2 forint.

Általános tapasz Stendel tanártól. Ütés és szúrás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkacok, sebes-vagy gyuladt-mell vagy más ily bajknál, mint kitünő szer lón kiprobálva. 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Pagybalzsam Pserhofer J.-től. Sok év óta a fagyos tarokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismervé. 1 köcsöggel 40 kr. bérmentve 65 kr.

Ütifüvedv, egy általános ismert kitünő háziszert hurut, rekedtség, göröcs köhögés stb. ellen. 1 üvegcské ára 50 kr. 2 üveg bérmentve 1 ft 50 kr.

Élet-esszencia (prágai csöppek), megrontott gyomor, rossz emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kitünő háziszert. 1 üvegcével 22 kr., 12 üveg 2 ft.

Általános tisztító-só Bullrich A. W.-től. Kitünő házi-szer a rossz emésztés minden következményei, u. m. főfájás, szűdülés, gyomorgöröcs, gyomorhév, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 ft.

Angol csodabalzam. 1 üveg 50 krajcár.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizzadást s az azáltal kepződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van a kiprobálva. Egy dobozzal 30 kr. Bérmentve 7 kr.

Golyva-balzsam kitünő szer golyva ellen. 1 üveg 40 kr., bérmentes küldéssel 65 kr.

Helső vagy egészség-só kitünő gyógyszer, gyomorhurut és minden a rendetlen emésztésből származó bajknál. 1 csomag 1 ft.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztrák lapok ban hirdett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegeségek raktáron vannak és a közzelben nem levők gyorsan és olcsón megszerethetnek. — Postai megrendelés a legyorsabban eszközöltetik, ha a pénzüsszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvéttel küldetnek. — Bérmentes csakis oly esetben történik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek.

LEGOLCSÓBB KÖNYVNYOMDA

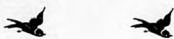

A „SZENTES ÉS VIDÉKE” KÖNYVNYOMDÁJA

KÖNYVEK
FOLYÓIRATOK
ZÁRMÉRLEGEK

Tétejegyek
készséges — — 50 krtól
aranyszegélyű — — 1 fittal
felfűtve 100 darab

RAKTÁRON:
ÜGYVÉDI
NYOMTATVANYOK
ADÓKÖNYVEK
ADÓINTŐ
C É D U L A K
JUTÁNYOS ÁRBAN

Menyegzői

Báti Meghívók, Tánczrendek

Diszokmányok

Szalag-aranyozás

Diszmunkák

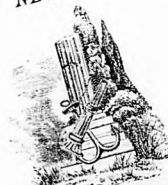
több színnyomásban is

GYÁSZJELENTÉSEK

GYÁSZSZEGÉLYŰ
NÉVJEGYEK

KÖRLEVELEK
KERESKEDŐI
NYOMTATVANYOK

Herceztelki
Egyezési kártyák
idees kiváltva

S Z A M L A K
LEVÉLPAPIROK
BORITÉKOK
J E G Y Z É K E K
VONALOZOTT
ÜZLETKÖNYVEK
RENDELES SZERINT

A „SZENTES ÉS VIDÉKE”
SZERKESZTŐSÉGE ÉS HIRLAPKIADÓHIVATALA
(Ozv. Fried Józsefné urnó házában) I. tized 266. szám.

előfizetéseket elfogad — hirdetéseket valamint nyilttéri közleményeket
a legjutányosabban számít fel.